فصلنامه رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت
Journal of New Research Approaches in Management Science
سال دوم. شماره سیزدهم. تابستان ۱۳۹۸، صص۴۲-۲۹ Vol 2. No 13. 2019, p 29-42
شماره شاپا (۲۵۸۸-۵۵۶۱) ISSN: (2588-5561)

بررسی خصوصی سازی بانک ملت و تاثیر آن بر تغییر عملکرد سازمانی مدیریت شعب استان خوزستان (حوزه دزفول)

مهدی تمیمی
کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران
mehditamimi7@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی خصوصی سازی بانک ملت و تاثیر آن بر تغییر عملکرد سازمانی مدیریت شعب استان خوزستان (حوزه دزفول) انجام پذیرفت. تحقیق حاضر از لحاظ ماهیت به دلیل قابل اجرا بودن از نوع کاربردی است که به روش توصیفی- پیمایشی (زمینه یابی) انجام شد. جامعه آماری ۱۲۱ نفر، شامل روسا و معاونین ادارات و شعب تحت نظارت مدیریت شعب استان خوزستان - حوزه دزفول بانک ملت بود که نمونه تحقیق برابر با کل جامعه آماری انتخاب گردید. ابزار پژوهش شامل مطالعات کتابخانه ای و پرسشنامه بود. پرسشنامه تحقیق تلفیقی از پرسشنامه استاندارد خصوصی سازی دکتر مقیمی برگرفته از پژوهشنامه مدیریت، جلد ۶ و پرسشنامه استاندارد عملکرد سازمانی دکتر مقیمی برگرفته از پژوهشنامه مدیریت، جلد ۱ بود. روایی و پایایی ابزارها مورد سنجش قرار گرفته و تایید گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی (شامل آزمون تی مستقل، همبستگی پیرسون، استفاده شد. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که خصوصی سازی بر تغییر عملکرد سازمانی مدیریت شعب بانک ملت در استان خوزشتان تاثیر دارد. به عبارت دیگر، خصوصی سازی بر پیچیدگی، رسمیت، تمرکز بانک ملت تاثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: خصوصی سازی، رسمیت، تمرکز، پیچیدگی.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

مقدمه

در دو دهه گذشته خصوصی سازی از مهم ترین عناصر اصلی برنامه اصلاح عملکردی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بوده است. در واقع امروزه به دشواری می توان کشوری را یافت که برنامه ای برای واگذاری تمام یا بخشی از شرکتهای دولتی به بخش خصوصی ویا سهیم کردن بخش خصوصی در مدیریت، مالکیت و امور مالی این شرکتها در پیش نگرفته باشد (هادج[1] ۲۰۱۸).

ضرورت انجام خصوصی سازی هر روز مورد تاکید بیشتری قرار می گیرد. به طور کلی شرکتهای دولتی در بخش تصدی از عملکرد خوبی برخوردار نبوده و نیستند، به طوری که کالا و خدمات تولیدی آنها با وجود صرف هزینه های زیاد از کیفیت مطلوبی برخوردار نبوده و در مجموع به خوبی نشان داده اند که واحدهای اسراف گر و ناکارآمدی هستند (ولز و اسکات[2] ۲۰۱۸: ۲۳۸).

در حقیقت با پیاده سازی خصوصی سازی در سازمانها و شرکتهای مختلف در دنیا، این مهم تاثیراتی بر شاخص‌های مختلف در شرکتها به جای گذاشته است. این شاخصها بعضاً تاثیر مثبت و یا منفی بر پیکره سازمانها و شرکتها به جای گذاشته است. در این تحقیق هم ما به دنبال این هستیم که ببینیم خصوصی سازی چه تاثیری بر عملکرد سازمانی مدیریت شعب استان خوزستان – حوزه دزفول بانک ملت به عنوان جامعه مورد بررسی گذاشته است. خصوصی‌سازی اصطلاحی فراگیر و متنوع است که به واگذاری کنترل عملیاتی و یا مالی موسسات در مالکیت دولت به بخش خصوصی منجر می‌گردد و همراه مالکیت، قدرت نیز به مردم منتقل می‌شود (زو و همکاران[3] ۲۰۱۷: ۱۰۰۲).

به نظر متفکرانی که در این عرصه به کنکاش پرداخته اند، نخستین هدف خصوصی سازی، افزایش کارائی اقتصاد ملی است که در مسیری مطمئن و مناسب برای عقلائی کردن اهداف و متناسب ساختن اهداف با خواست‌های عمومی است. خصوصی سازی از جمله اثر بخش ترین و ضروری ترین راهبرهای دستیابی به صنعت و اقتصاد مترقی و پویا می باشد که حصول دستاورد های آن منوط به ایجاد زیر ساخت های و بنیان‌های مستحکم اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و بکارگیری رویکرد و شیوه‌های علمی می‌باشد (بوبکری[4] ۲۰۱۹: ۱۳۲).

پژوهشگران، اهداف خصوصی سازی را شامل موارد زیر دانسته اند:

۱- افزایش مشارکت مردم در اموراقتصادی و نهایتا امر تصمیم گیری در کشور

۲- کاستن از نقش دولت در اقتصاد و اعمال تصدی تمرکز بیشتر آن روی اعمال حاکمیت

۳- افزایش بهره وری در بخشهای صنعتی و خدماتی

۴- کاهش استقراض بخش عمومی

---

1. Hodge
2. Wells & Scott
3. Xu, et al
4. Boubakri, et al

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

۵- افزایش مالکیت و سهامداری در بخش خصوصی و بخصوص سهامداری بین کارگران و کارکنان واحدها

۶- افزایش مشارکت سیاسی از طریق توسعه مشارکت اقتصادی

البته این امر زمانی می تواند توسعه اقتصادی، سیاسی و عدالت اجتماعی را به دنبال داشته باشد که با برنامه‌ریزی صحیح و با استفاده از تجارب سایر کشورها و همچنین در نظرگرفتن شرایط و اهداف خاص هرکشور از آن صورت گیرد (دیبی[1] ۲۰۱۷: ۱۸۹).

خصوصی سازی آنگونه که در برنامه های توسعه کشور لحاظ شده بیشتر بر جنبه‌های اقتصـــادی تاکید داشته و هدف اصلی آن سپردن برخی از امور که عمدتا جزء اعمـــال تصدی دولت می‌باشند، به کف بخش خصوصی است، با این امید که این تفویض موجب توسعه اقتصادی، مشارکت بخش خصوصی، کاهش تورم پرسنلی دربخش عمومی، کوچک شدن واحدهای دولتی، افزایش بهره وری و اقتصادی شدن فعالیتها گردد.

اما در عمل خصوصی سازی ممکن است ضایعاتی را به همراه داشته باشد که بیشتر به علت ماهیت و سمت گیریهای خاص موسسات خصوصی است. موسسات خصوصی با تکیه بر تعقل ابزاری بدنبال سودآوری بیشتر هستند و این هدف را ضامن بقای خود می‌دانند چه در غیراینصورت امکان ادامه حیات آنها مورد تردید خواهد بود. بعبارت دیگر ارزشهای غالب در بخش خصوصی سودآوری و کارائی است و اگر فعالیـتهای تحت عنوان خصوصی سازی از دولت منتزع و به بخش خصوصی سپرده شود، مسلما فرهنگ و ارزش‌های غالب بخش خصوصی بر آن فعالیتها حاکم خواهد شد. خصوصی سازی اجتناب ناپذیر است اما این بدان معنی نیست که کارکنان همیشه آن را پذیرفته و حمایت می‌کنند. بیشترین فایده از یک تغییر زمانی حاصل میشود که مقاومت در برابر آن به حداقل برسد و بمنظور به حداقل رساندن آن و بیشینه نمودن پذیرش و حمـــایت کارکنان، مدیران ابتدا می بایست ماهیت این رفتار (مقاومت) را درک کنند (هادج، ۲۰۱۸).

پیچیدگی بیش از حد بوروکراسی حاکم بر سازمان‌ها و شرکتهای دولتی باعث ایجاد پدیده ناکارآمدی این گونه سازمان ها و شرکت‌ها شده است. اینگونه شرکت‌ها نتوانسته اند وظایفی را که در فلسفه پیدایش آنها ترسیم شده بود را به خوبی انجام دهند. از این رو ضرورت اقدامی جهت دستیابی به راه حل ها و اقدامات مختلف به منظور حل معضلات و مشکلات اینگونه شرکت‌ها احساس می‌شود. به طور کلی با قبول خصوصی سازی از نظر یک فرآیند مورد قبول برای اکثر کشورهای دنیا و بخصوص تاثیر مثبت آن در میزان بهره وری و سودآوری، اقتصاد کلان و پیامدهای مالی، پیامدهای رفاهی اشتغال و بازار کار، درآمد و

1. Dibie

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

توزیع ثروت، اصلاح عملکرد سازمانی و. . . می‌توان حدس زد که فرآیند خصوصی سازی یک فرآیند غیرقابل اجتناب برای خط مشی گذاران سیاسی و اقتصادی کشورهاست (شین و کنراد[1] ۲۰۱۷: ۹۸۰).

عملکرد به عنوان یکی از اجزاء سازمان، از عنصر پیچیدگی، رسمیت و تمرکز تشکیل شده است. پیچیدگی، حدود تفکیک درون سازمان را نشان می‌دهد. همچنین میزان تخصص گرائی، تقسیم کار و تعداد سطوح در سلسله مراتب سازمان را اشاره می‌کند و حد و حدودی که واحدهای سازمانی از لحاظ جغرافیائی پراکنده شده اند را نیز تصریح می‌کند. البته پیچیدگی یک اصطلاح نسبی است. حدی که یک سازمان برای جهت دهی رفتار کارکنانش، به قوانین، مقررات و رویه‌ها متکی است، رسمیت نام دارد. تمرکز، به جائیکه اختیار تصمیم گیری در آنجا متمرکز است، اشاره دارد. در برخی سازمان‌ها تصمیم‌گیری بشدت متمرکز است (گرل و همکاران[2] ۲۰۱۶).

در راستای پژوهش حاضر، دیانتی دیلمی و همکاران (۱۳۹۵)، پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه بین خصوصی سازی، استفاده از ابزارهای حسابداری مدیریت و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" انجام دادند. نتایج تحقیق بیانگر وجود رابطه مثبت بین عملکرد مالی و خصوصی سازی است که حسابداری مدیریت به عنوان متغیری میانجی باعث تشدید این رابطه می‌گردد. نجات و همکاران (۱۳۸۹)، پژوهشی با عنوان " بررسی تاثیر خصوصی‌سازی بر عملکرد شرکت‌های دولتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" انجام دادند و دریافتند که تایج حاصل از آزمون فرضیات نشان می‌دهد که میان عملکرد شرکت‌ها قبل از خصوصی سازی و عملکرد آنها بعد از خصوصی سازی تفاوت معناداری وجود ندارد و در واقع خصوصی سازی باعث بهبود عملکرد شرکت ها نشده است و حتی در بعضی از مواقع باعث کاهش سودآوری شرکت‌ها گشته است که دلیل این امر را می‌توان در سیاست های اشتباه اتخاذ شده در برنامه‌های خصوصی سازی جستجو کرد. همچنین، عثمان و یاکوبو[3](۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی تاثیر خصوصی سازی بر عملکرد موسسات مالی پرداختند و نتایج به دست آمده نشان داد که خصوصی سازی تاثیر معناداری بر عملکرد این شرکتها دارد.

در این تحقیق از بین انواع روشهای خصوصی سازی ما به بحث واگذاری مالکیت شرکتها پرداخته شده و در این اثنا از انواع تاثیرات و پیامدهای خصوصی سازی فقط تاثیر آن بر عملکرد سازمانی را مورد مطالعه قرار داده شده است. در واقع پژوهش ابه این پرسش پاسخ می‌دهد که با واگذاری شرکتهای دولتی به بخش خصوصی پیچیدگی، تمرکز و رسمیت عملکرد سازمانی تا چه حد کارآمدتر می‌شود؟

1. Shin & Konrad
2. Gurl, et al
3. Usman& Yakubu

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

روش پژوهش

با توجه به اینکه تحقیق حاضر به بررسی خصوصی سازی بانک ملت و تاثیر آن بر تغییر عملکرد سازمانی مدیریت شعب استان خوزستان (حوزه دزفول) می‌پردازد، روش پژوهش از تحقیق حاضر از لحاظ ماهیت به دلیل قابل اجرا بودن از نوع کاربردی است که به روش توصیفی- پیمایشی (زمینه یابی) انجام شد.

جامعه آماری و نمونه

در این تحقیق، جامعه آماری ۱۲۱ نفر، شامل روسا و معاونین ادارات و شعب تحت نظارت مدیریت شعب استان خوزستان - حوزه دزفول بانک ملت می‌باشند که نمونه تحقیق برابر با کل جامعه آماری انتخاب گردید.

ابزار پژوهش

در این تحقیق از دو روش عمده برای جمع آوری اطلاعات استفاده می‌شود. برای جمع آوری اطلاعات مربوط به مبانی نظری تحقیق از مطالعات کتابخانه‌ای و برای جمع آوری اطلاعات مربوط به داده‌های آماری از روش پرسشنامه استفاده می‌شود.

پرسشنامه تحقیق تلفیقی از پرسشنامه استاندارد خصوصی‌سازی دکتر مقیمی برگرفته از پژوهشنامه مدیریت، جلد ۶ و پرسشنامه استاندارد عملکرد سازمانی دکتر مقیمی برگرفته از پژوهشنامه مدیریت، جلد ۱ می‌باشد. پرسشنامه مدنظر، مطابق با فرهنگ ایرانی و شرایط کاری بانک بومی شده است. برای تهیه پرسشنامه، ابعاد متغیرها از طریق مطالعه ادبیات موضوع شناسایی شده و برای سنجش آنها ۱۵ سوال به صورت پنج گزینه‌ای و بر اساس مقیاس لیکرت طراحی گردیده است.

سوالات ۱ تا ۵ برای سنجش تاثیر خصوصی سازی بر تمرکز، سوالات ۶ تا ۱۰ برای سنجش تاثیر خصوصی سازی بر رسمیت و سوالات ۱۱ تا ۱۵برای سنجش تاثیر خصوصی سازی بر پیچیدگی را نشان می‌دهد.

برای سنجش روایی ابزار مراحل زیر طی شد و مورد تایید واقع شد:

ـ سوالات مطرح شده در پرسشنامه از الگوی مورد نظر استخراج گردیده است.

ـ پرسشنامه مدنظر، مطابق با فرهنگ ایرانی و شرایط کاری بانک بومی شده است.

ـ این پرسشنامه توسط اساتید محترم راهنما و مشاور، نخبگان و متخصصان (مدیران و معاونین و مسئولین شعب بانک ملت) مطالعه گردیده و با انجام دادن اصلاحات، به تایید و تصویب نهایی رسیده است، لذا می‌توان روایی پرسشنامه را بالا دانست.

ـ برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ که مورد تایید قرار گرفتند.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

تجزیه و تحلیل داده‌ها

با توجه به سؤال‌های پژوهش از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

آمار توصیفی

برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی که داده‌های آن از پرسشنامه به‌دست آمد از درصد، فراوانی، جداول، اشکال و نمودار استفاده شد و همچنین به‌منظور توصیف متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی بهره گرفته شد.

آمار استنباطی

در بخش استنباطی برای پاسخ به سؤال‌های پژوهش از آزمون‌هایی نظیر تی مستقل و همبستگی پیرسون، استفاده شد.

یافته‌ها

در ابتدا برای اطمینان از نرمال بودن داده، از آزمون کلموگروف- اسمیرنف استفاده شد.

جدول۱:آزمون نرمال داده‌ها آزمون کلموگروف- اسمیرنف

		pichidegi	Tamarkoz	rasmit
N		116	116	116
Normal Parameters[a,,b]	میانگین	31. 4914	31. 9914	30. 7759
	انحراف معیار	3. 52505	4. 02707	4. 11590
Most Extreme Differences	قدر مطلق	. 077	. 148	. 099
	قدر مطلق مثبت	. 073	. 087	. 099
	قدرمطلق منفی	-. 077	-. 148	-. 072
Z	آزمون کلموگروف- اسمیرنوف	. 835	1. 493	1. 066
	سطح معناداری	. 489	. 112	. 206

نتیجه آزمون، خروجی بالا را نشان می‌دهد که به ترتیب تعداد داده‌ها، پارامترهای مورد نظر در بررسی وجود توزیع (مانند میانگین و انحراف معیار در توزیع نرمال)، قدر مطلق و مقدار بیشترین انحراف معیار مثبت، بیشترین انحراف معیار منفی، مقدار آماره و سطح معناری را ارائه می کند.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

با توجه به نتیجه آزمون هر متغیری که سطح معنی داری آن بیشتر از ۵ درصد باشد فرض نرمال بودن آن پذیرفته می‌شود، ولی اگر کمتر از ۵ درصد باشد پذیرفته نمی‌شود H_0 یعنی ادعای نرمال بودن توزیع متغیر. اکنون با توجه به توضیحات بالا وخروجی آزمون نتیجه می گیریم تمامی‌به علت بزرگ بودن سطح معنی داری از ۵ درصد دارای توزیع نرمال می باشند.

فرضیه‌های پژوهش:

فرضیه اهم:

خصوصی سازی بر عملکرد سازمانی بانک ملت تاثیر دارد.

بعد از اطمینان یافتن از نرمال بودن داده‌های پرسشنامه ای در این پژوهش براساس عملکرد پرسشنامه عملکرد بانک ملت را قبل و بعد از خصوصی سازی (در تمامی فرضیات مورد بررسی در تحقیق بر اساس یافته‌های بدست آمده عملکرد سازمانی بانک ملت) مورد بررسی قرار گرفته و یافته‌های آزمون را مورد تحلیل قرار می‌دهیم. ابتدا فرضیات تحقیق را بر اساس آزمون جفت نمونه ای (نمونه های زوجی) ارزیابی می کنیم.

جدول ۲. آزمون برای سنجش فرضیه‌های تحقیق

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
پیچیدگی	96. 218	115	. 000	31. 49138	30. 8431	32. 1397
تمرکز	85. 560	115	. 000	31. 99138	31. 2507	32. 7320
رسمیت	80. 533	115	. 000	30. 77586	30. 0189	31. 5328

همان طور که از نتایج جدول (۲) مشاهده می‌شود نتایج در تمامی فرضیات در آزمون مستقل (تک نمونه‌ای) سطح معنی داری برابر **000 .** است که از مقدار ۰. ۰۵ یا خطای مورد نظر کمتر است، و میانگین همه متغیرهای عملکرد سازمانی افزایش داشته که تمامی‌نتایج در حالت کلی نشان از تایید فرضیات پژوهش می‌باشد.

فرضیه ۱: خصوصی سازی بر پیچیدگی بانک ملت تأثیر دارد.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

جدول (۳): آماره‌های توصیفی مربوط به فرضیه فرعی اول

		میانگین	تعداد نمونه	انحراف معیار	خطای استاندارد
Pair 1	قبل از خصوصی سازی	12. 2241	116	3. 00459	. 27897
	بعد از خصوصی سازی	19. 2672	116	3. 36053	. 31202

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول(۳)، خروجی از **SPSS** در مورد متغیر پیچیدگی بانک ملت، نشان می‌دهد که میانگین پیچیدگی بانک ملت بعد از اجرای فرآیند خصوصی سازی در مقایسه با قبل افزایش یافته است.

جدول (٤): ضریب همبستگی پیرسون

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	ghablpichidegi & badpichidegi	116	-. 391	. 000

با توجه به نتایج جدول (۴) معیار پیچیدگی بانک ملت در قبل و بعد از خصوصی سازی کمتر از ۰. ۰۵ است ارتباط معکوس و معنی داری بین این دو مولفه بیان شده وجود دارد. همین طور همبستگی نسبتا ضعیفی بین متغیرهای این فرضیه وجود دارد.

جدول (۵): تحلیل استنباطی فرضیه فرعی اول

		Paired Differences					T	درجه آزادی	Sig. (2-tailed)
		میانگین	انحراف معیار	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					کمترین	بیشترین			
Pair 1	ghablpichidegi - badpichidegi	-7. 04310	5. 31183	. 49319	-8. 02002	-6. 06619	-14. 281	115	. 000

ستون میانگین در جدول آزمون **T** (نمونه زوجی) اختلاف میانگین بین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر پیچیدگی را نشان می‌دهد. ستون دوم انحراف معیار اختلاف میانگین مابین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر پیچیدگی را نشان می‌دهد. ستون سوم یک شاخص از تغییر پذیری که در نمونه های تصادفی مکرر از نمونه ۱۱۶ تایی از پاسخ دهندگان به فرضیه فرعی شماره ۱ به صورت مشابه پیش‌بینی می‌شود تهیه شده است. ستون چهارم ۹۵درصد **Confidence Interval of the Difference** یک برآورد از حدود بین اختلاف میانگین صحیح که در ۹۵ درصد از کل نمونه‌های

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

تصادفی ممکن از ۱۱۶ پاسخ دهنده به سوالات پرسشنامه به صورت مشابه صورت گرفته، فراهم آورده است. ستون **t** با تقسیم اختلاف میانگین بر خطای استاندارد آن بدست می‌آید و ستون اخر مربوط به سطح معنی داری آزمون، قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر پیچیدگی بانک ملت را نشان می‌دهد همان طور که در جدول شماره (۴) مشاهده می‌کنید سطح معنی داری یا همان **Sig.** برابر **000 .** است که از مقدار ۰. ۰۵ یا خطای مورد نظر کمتر است. که به این معنی است که بین متغیرهای مؤلفه های قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر پیچیدگی بانک ملت رابطه معنی دار و مثبت وجود دارد، فرضیه فرعی اول تایید می‌شود.

فرضیه ۲: خصوصی سازی بر رسمیت بانک ملت تاثیر دارد.

جدول (٦): آماره های توصیفی مربوط به فرضیه فرعی دوم

		میانگین	تعداد نمونه	انحراف معیار	خطای استاندارد
Pair 1	قبل از خصوصی سازی	**10. 2586**	**116**	**1. 87023**	**. 17365**
	بعد از خصوصی سازی	**18. 5517**	**116**	**3. 77715**	**. 35070**

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول(۶)، خروجی از **SPSS** در مورد متغیر رسمیت بانک ملت، نشان می‌دهد که میانگین رسمیت بانک ملت بعد از اجرای فرآیند خصوصی سازی در مقایسه با قبل افزایش یافته است.

جدول (۷): ضریب همبستگی پیرسون

		تعداد	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
Pair 1	**gablrasmit & badrasmit**	**116**	**-. 204**	**. 028**

با توجه به نتایج جدول (۷) معیار رسمیت بانک ملت در قبل و بعد از خصوصی سازی کمتر از ۰. ۰۵ است که نشان دهنده این است که ارتباط معکوس و معنی داری بین این دو مولفه بیان شده وجود دارد. همین طور همبستگی نسبتا ضعیفی بین متغیرهای این فرضیه وجود دارد.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

جدول (۸): تحلیل استنباطی فرضیه فرعی دوم

		Paired Differences					t	درجه آزادی	Sig. (2-tailed)
		میانگین	انحراف معیار	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					کمترین	بیشترین			
Pair 1	gablrasmit - badrasmit	-8. 29310	4. 54354	. 42186	-9. 12872	-7. 45749	-19. 659	115	. 000

ستون میانگین در جدول(۸) آزمون **T** (نمونه زوجی) اختلاف میانگین بین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر رسمیت را نشان می‌دهد. ستون دوم انحراف معیار اختلاف میانگین مابین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر رسمیت را نشان می‌دهد. ستون سوم یک شاخص از تغییر پذیری که در نمونه های تصادفی مکرر از نمونه ۱۱۶ تایی از پاسخ دهندگان به فرضیه فرعی شماره ۱ به صورت مشابه پیش‌بینی می‌شود تهیه شده است. ستون چهارم ۹۵ درصد **Confidence Interval of the Difference** یک برآورد از حدود بین اختلاف میانگین صحیح که در ۹۵ درصد از کل نمونه های تصادفی ممکن از ۱۱۶ پاسخ دهنده به سوالات پرسشنامه به صورت مشابه صورت گرفته، فراهم آورده است. ستون **t** با تقسیم اختلاف میانگین بر خطای استاندارد آن بدست می‌آید و ستون اخر در جدول(۸) مربوط به سطح معنی داری آزمون، قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر رسمیت بانک ملت را نشان می‌دهد همان طور که در جدول شماره (۸) مشاهده می‌کنید سطح معنی داری یا همان **Sig.** برابر **. 000** است که از مقدار ۰. ۰۵ یا خطای مورد نظر کمتر است. که به این معنی است که بین متغیرهای مؤلفه‌های قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر رسمیت بانک ملت رابطه معنی دار وجود دارد، فرضیه فرعی دوم تایید می‌شود.

فرضیه ۳: خصوصی سازی بر تمرکز بانک ملت تاثیر دارد.

جدول (۹): آماره های توصیفی مربوط به فرضیه فرعی سوم

		میانگین	تعداد نمونه	انحراف معیار	خطای استاندارد
Pair 1	قبل از خصوصی سازی	13. 0000	116	2. 23412	. 20743
	بعد از خصوصی سازی	18. 9914	116	3. 48536	. 32361

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول (۹)، خروجی از **SPSS** در مورد متغیر تمرکز بانک ملت، نشان می‌دهد که میانگین پیچیدگی بانک ملت بعد از اجرای فرآیند خصوصی سازی در مقایسه با قبل افزایش یافته است.

جدول (۱۰): ضریب همبستگی پیرسون

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	gablamarkoz & badtamarkoz	116	-. 059	. 0428

با توجه به نتایج جدول (۱۰) سطح معنی داری برای آزمون این فرضیه از ۰. ۰۵ کمتر بوده و و نشان می‌دهد که ارتباط معکوس و معناداری بین متغیرهای خصوصی سازی بر تمرکز در بعد و قبل از خصوصی سازی وجود دارد و ضریب همبستگی **059 .-** بدست آمده نشان می‌دهد، همبستگی خیلی ضعیف بین دو متغیر وجود دارد.

جدول (۱۱): تحلیل استنباطی فرضیه فرعی سوم

		Paired Differences					t	درجه آزادی	Sig. (2-tailed)
		میانگین	انحراف معیار	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					کمترین	بیشترین			
Pair 1	gabltamarkoz - badtamarkoz	-5. 99138	4. 24980	. 39458	-6. 77297	-5. 20978	-15. 184	115	. 000

ستون میانگین در جدول (۱۱) آزمون **T** (نمونه زوجی) اختلاف میانگین بین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر تمرکز را نشان می‌دهد. ستون دوم انحراف معیار اختلاف میانگین مابین قبل و بعد از خصوصی سازی بانک ملت بر متغیر تمرکز را نشان می‌دهد. ستون سوم یک شاخص از تغییر پذیری که در نمونه‌های تصادفی مکرر از نمونه ۱۱۶ تایی از پاسخ دهندگان به فرضیه فرعی شماره ۱ به صورت مشابه پیش‌بینی می‌شود تهیه شده است. ستون چهارم ۹۵ درصد یک برآورد از حدود بین اختلاف میانگین صحیح که در ۹۵ درصد از کل نمونه‌های تصادفی ممکن از ۱۱۶ پاسخ دهنده به سوالات پرسشنامه به صورت مشابه صورت گرفته، فراهم آورده است. ستون **t** با تقسیم اختلاف میانگین بر خطای استاندارد آن بدست می‌آید و ستون آخر در جدول(۱۱) مربوط به سطح معنی داری آزمون، قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر تمرکز بانک ملت را نشان می‌دهد همان طور که در جدول شماره (۱۱) مشاهده می‌کنید سطح معنی داری یا همان **Sig.** برابر **000 .** است که از مقدار ۰. ۰۵ یا خطای مورد نظر کمتر است. که به

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

این معنی است که بین متغیرهای مؤلفه‌های قبل و بعد از خصوصی سازی بر متغیر تمرکز بانک ملت رابطه معنی دار وجود دارد، فرضیه فرعی سوم تایید می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

سازمان های امروزی با توجه به درکی که از خصوصی سازی پیدا کرده اند، به تدریج به سمت ایجاد و حفظ روابط بلند مدت با این مقوله و بخصوص به کار بردن این امر در عملکرد سازمانی خود گردیده اند. در این تحقیق نیز با بررسی تحقیقات پیشین در زمینه ی عملکرد سازمانی (پیچیدگی، رسمیت و تمرکز) به عنوان شاخص‌های عملکرد سازمانی در نظر گرفته و ارتباط این متغیّرها با خصوصی سازی در شعب بانک ملت، مدیریت شعب استان خوزستان - حوزه دزفول این بانک مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج تحقیق بیان کننده ی آن است که رابطه معنی داری بین خصوصی سازی بر عملکرد سازمانی در مدیریت شعب استان خوزستان - حوزه دزفول بانک ملت وجود داشته است.

با توجه به نتایج گفته شده و بررسی‌های صورت گرفته به عنوان نتیجه کلی می‌توان گفت که ماهیت بانک ملت بعد ازواگذاری، با توجه به عملکرد سازمانی مورد بررسی در این تحقیق (پیچیدگی، رسمیت و تمرکز) با برنامه ریزی دقیق و حساب شده، اجرای بی عیب و نقص و نظارت و حمایت کامل از منابع مالی- انسانی و فیزیکی که در اختیارشان هست بصورت بهینه استفاده نموده و با توجه به نتایج به دست آمده از فرضیات تحقیق از آزمون آماری **T** جفت نمونه ای (آزمون قبل و بعد)، در تمامی فرضیات با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که عملکرد سازمانی بانک ملت بعد از خصوصی سازی بهبود یافته است.

و با تایید شدن تمامی فرضیه های فرعی وهمچنین فرضیه اهم تحقیق (خصوصی سازی بر عملکرد سازمانی بانک ملت تاثیر دارد)، مورد تایید قرار گرفته و تمامی نتایج نشان دهنده همین موضوع هستند، در آزمون‌های انجام شده در تمامی موارد ملاحظه گردید که میانگین عملکرد سازمانی بانک ملت بعد از اجرای فرآیند خصوصی سازی در مقایسه با قبل افزایش یافته که این امر نشان از بهبود عملکرد سازمانی بعد از واگذاری بر عملکرد سازمانی بانک ملت می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت که بعد از خصوصی سازی و واگذاری، افزایش راندمان و بهینه سازی مناسب جهت تخصیص منابع به بهترین وجه ایجاد شده، و باعث افزایش رضایت کلی مردم از مسؤولین این بانک گردیده، که ارائه خدمات در کوتاه ترین زمان و به شکل مطلوب، همچنین ایجاد اعتماد سازی و تعهد مؤثر جهت افزایش رضایت مردم از آن جمله است .نتایج پژوهش حاضر با نتایج به دست آمده توسط برخی پژوهشگران همسو است. دیانتی دیلمی و همکاران (۱۳۹۵)، در این راستا، پژوهشی انجام داد و نتایج تحقیق بیانگر وجود رابطه مثبت بین عملکرد مالی و خصوصی سازی است که حسابداری مدیریت به عنوان متغیری میانجی باعث تشدید این رابطه می‌گردد. همچنین، نجات و همکاران (۱۳۸۹)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که میان عملکرد شرکت‌ها قبل از خصوصی سازی و عملکرد آنها بعد از خصوصی سازی تفاوت معناداری وجود ندارد و در واقع خصوصی

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

سازی باعث بهبود عملکرد شرکت‌ها نشده است و حتی در بعضی از مواقع باعث کاهش سودآوری شرکت‌ها گشته است که دلیل این امر را می‌توان در سیاست های اشتباه اتخاذ شده در برنامه‌های خصوصی سازی جستجو کرد. همچنین، عثمان و یاکوبو (۲۰۱۹)، در پژوهشی نشان دادند که خصوصی سازی تاثیر معناداری بر عملکرد این شرکتها دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان چندین پیشنهاد ارائه داد:

ـ اتخاذ سیاست عدم تمرکز

ـ اعتماد به کارکنان در انجام فعالیتهای تخصصی آنها و سرانجام تصمیم گیری بوسیله کارکنان، تا از این طریق اهداف فردی و سازمانی با یکدیگر تلفیق شده و همکاری همگانی به وجود آید و ایجاد انگیزه در کارکنان باعث افزایش کارائی گردد.

ـ قانون مداری و تاکید بر اجرای دقیق مقررات در ادارت و شعب

ـ تشویق و تنبیه کارکنان بر اساس قوانین و مقررات

ـ از تعداد عناوین شغلی و پست های شعب کاسته شود تا میزان پیچیدگی آنها به حداقل برسد.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

فهرست منابع و مآخذ

ـ دیانتی دیلمی، زهرا، علم بیگی، امیر و برزگر، مرتضی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین خصوصی سازی، استفاده از ابزارهای حسابداری مدیریت و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۴(۵۱)، ۸۶-۵۵

ـ نجفی، سید امیررضا، میرزاده، اکبر، شهبازی، محمد و جواهری، مهدی (۱۳۸۹). نبررسی تاثیر خصوصی سازی بر عملکرد شرکت‌های دولتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهشنامه بازرگانی، ۱۴(۵۵)، ۷۵-۱۰۸

__ Boubakri, N. , Guedhami, O. , Kwok, C. C. , & Wang, H. H. (2019). Is privatization a socially responsible reform?. Journal of Corporate Finance, 56, 129-151.

__ Dibie, R. (2017). Privatization policy, challenges and prospect (s) for sustainable development in Nigeria. Agenda setting and public policy in Africa, 187-208.

__ Gurl, T. J. , Caraballo, L. , Grey, L. , Gunn, J. H. , Gerwin, D. , & Bembenutty, H. (2016). Policy, professionalization, privatization, and performance assessment: Affordances and constraints for teacher education programs. Springer.

__ Hodge, G. (2018). Privatization: An international review of performance. Routledge.

__ Shin, D. , & Konrad, A. M. (2017). Causality between high-performance work systems and organizational performance. Journal of Management, 43(4), 973-997.

__ Usman, O. , & Yakubu, U. A. (2019). An investigation of the post-privatization firms' financial performance in Nigeria: the role of corporate governance practices. Corporate Governance: The International Journal of Business in Society, 19(3), 404-418.

__ Wells, A. S. , & Scott, J. (2018). Privatization and charter school reform: Economic, political and social dimensions. In Privatizing education (pp. 234-259). Routledge.

Xu, K. , Tihanyi, L. , & Hitt, M. A. (2017). Firm resources, governmental power, and privatization. Journal of Management, 43(4), 998-1024.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]